

---

## האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

חינוך למיעוטים בחברה רב-תרבותית: החינוך לערבים בישראל -  
34390

תאריך עדכון אחרון 22-10-2018

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר רבאח חלבי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: [rabah.halabi@gmail.com](mailto:rabah.halabi@gmail.com)

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

---

מורי הקורס:  
ד"ר רבאח חלבי

תאור כללי של הקורס:

בקורס נבחן את מערכת החינוך לערבים בישראל לאורך השנים, את המדיניות שעצבה את המערכת ואת האידאולוגיה שעומדת מאחוריה. זאת נעשה דרך ניתוח מבנה מערכת החינוך לערבים, בחינת המטרות החינוכיות שלאורם אמורים התלמידים הערבים להתחנך וכן עמידה על תכנים לימודיים שנלמדים בבית הספר הערבי.

מטרות הקורס:

המטרה לנסות לפענח ולהבין את המדיניות שעומדת בבסיס החינוך לערבים בישראל לאורך השנים, בקונטקסט של המדיניות הכוללת שנהוגה כלפי המיעוט הערבי בישראל, ולאור מודלים שונים בעולם לחינוך למיעוטים בחברה רב תרבותית.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- 1- התלמידים יבינו את האידאולוגיה שעומדת מאחורי מערכת החינוך לערבים בישראל. 2-
- הסטודנטים ירכשו מושגים בסיסיים בנושא החינוך הרב תרבותי. 3- ירכשו כלים ביקורתיים להבנת וניתוח מערכת החינוך לפי תורתו של פאולו פרירה.

דרישות נוכחות (%) :

80

שיטת ההוראה בקורס: שיטת ההוראה בקורס- הרצאות פרונטליות

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מודלים שונים על רב- תרבותיות, מודלים על רב תרבותית חינוכית, מטרות החינוך לערבים על גלגוליהם השונים, מטרות הלימוד להיסטוריה ולשפה הערבית בבית הספר הערבי, מעמד המורה הערבי, חינוך ביקורתי על פי פרירה ועוד.

חומר חובה לקריאה:

אלחאג', מ. (1996). חינוך בקרב הערבים בישראל: שליטה ושינוי חברתי. ירושלים: הוצאת מאגנס. פרק ששי 96 - 162.

אמארה, מ., עבד אלרחמאן, מ. (1997) סוגיות במדיניות החינוך הלשוני בבתי הספר הערביים בישראל. גבעת חביבה: המכון לחקר השלום.

ברונר, ז; פלד, י. (1998). על אוטונומיה, יכולות ודמוקראטיה: ביקורת הרב - תרבותיות הליברלית. בתוך: מ. מאוטנר, א, שגיא וחקן, שמיר (עורכים), רב - תרבותיות במדינה דימוקרטית ויהודית. (עמ' 107-122)

---

107 - 131) תל - אביב: הוצאת רמות - אוניברסיטת תל - אביב.

ברי, ג. (2002). מכור היתוך לרב תרבותיות: השלכות למערכת ההשכלה הגבוהה ולהכשרת עובדי רווחה וחינוך. בתוך א. לשם ורוא-סטריאר (עורכים), שונות תרבותית כאתגר לשירותי אנוש (עמ' 113-125). ירושלים: מאגנס.

מזאוי אליאס, א. (1995). שינויים בדפוסי התפקיד של המורה בחברה הפלסטינית הערבית ומשמעותם הריבודית. בתוך א. בן עמוס ו יולי, תמיר (עורכים), המורה בין שליחות למקצוע. (עמ' 77 - 59) ת"א הוצאת רמות אוניברסיטת תל - אביב.

משרד החינוך והתרבות, וועדת המנכ"לים לאלטרנטיבות חינוכיות. (1985). דו"ח הוועדה לבדיקת החינוך הערבי. ירושלים: משרד החינוך והתרבות.

סלימאן, ר. (1999). על זהותם הקולקטיבית של הפלסטינים בישראל. עיונים בחינוך, 4, 171-186. עראר, ח., אברהם, פ. (2016). בסבך הציפיות הסותרות: אסטרטגיות לחינוך לזהות לאומית ערבית פלסטינית בבתי ספר ערביים בצפון ישראל. גילוי דעת. עמ' 10, 135-101.

שוהמי, א' (1995). סוגיות במדיניות לשונית בישראל, שפה ואידואלוגיה. מתוך: ד' חן (עורך). חינוך לקראת המאה ה 21. ת"א: הוצ' אונ' תל - אביב.

שמש, ח. (2009). עיצוב הזיכרון בספרי לימוד בהיסטוריה לבתי הספר הערביים במדינת ישראל 1948-2008. חיבור לשם קבלת תואר דוקטור בפילוסופיה האוניברסיטה העברית.

Abu-Saad, I. (2004). *Separate and unequal: The consequences of racism and discrimination against Palestinian Arabs in the educational system in Israel*. *Social Identities*, 10(2), 101-127.

Amara, M. & Mari, A. (2002). *Language education policy: The Arab minority in Israel*. London: Kluwer Academic Publishers.

Banks, J. (1994). *An Introduction to multicultural education*. Boston: Allyn and Bacon. Chap 1 PP. 1-13 & Champ 2 PP 15-29.

Berry, J. (1998). *Social Psychological costs and benefits of multiculturalism: a view from Canada*. *A Journal of the Humanities and Social Sciences*. 3, Vol 2, 209 - 233.

Freire, P. & Macedo, D. (2000) *A Dialogue: Culture, Language, and Race*. *Harvard Educational Review* 377-403.

Kymlicka, W. (1995). *Multicultural citizenship*. Oxford: Oxford University Press.

חומר לקריאה נוספת:

אבו - עסבה, ח'. (1997). מערכת החינוך הערבית בישראל: מצב קיים וחלופות ארגוניות אפשריות. גבעת חביבה: המכון לחקר השלום.

אלחאג', מ. (2002) תוכניות הלימודים בהיסטוריה בבתי-ספר עבריים ובבתי ספר -ערביים בישראל:אתנוצמטריות מול רב-תרבותיות נשלטת. בתוך : א. בן עמוס (עורך). היסטוריה, זהות וזיכרון:דימויי עבר בחינוך הישראלי. (עמ' 295-329) תל -אביב: הוצאת רמות.

ותד-חורי, ק. (2008). השלכות הקונפליקט הישראלי-פלסטיני על תפקיד המורה הערבי במדינת ישראל. במכללה , 31-4221.

יונה, י; שנהב, י. (2005). רב תרבותיות מהי? על הפוליטיקה של השונות בישראל. תל-אביב: בבל.

לם, צ. (1997). רעיון הפלורליזם וישומיו בחינוך הישראלי. בתוך: א, גור זאב (עורך). חינוך בעידן השיח הפוסטמודרניסטי. (עמ' 221 - 207) ירושלים: הוצאת מאנגנס.

מיעארי, מ. (1975). סקר משווה של תכניות הלימודים הסקטור הערבי (משוכפל). ירושלים: פרויקט תכנון החינוך.

מרעי, . (1974). בית הספר החברה בכפר הערבי בישראל. עיונים בחינוך 4 104 - 85.

סמוחה, ס. (1999) אופציות הסטטוס קוו: ישראל כדמוקראטיה אתנית: מדינה יהודית דמוקרטית. בתוך ש, אוסיצקי - לזר, א. גאנם ואילן פפה (עורכים), 7 דרכים: אופציות תיאורטיות למעמד הערבים בישראל (עמ' 79 - 23) גבעת חביבה: המכון לחקר השלום.

פרס, י ; א, ארליך ונירה יובל - דיויס. (1968). חינוך לאומי של נוער ערבי ישראלי: השוואת תכניות לימודים, מגמות טז', 1 : 36 - 26.

צרצור, ס. (1985). לשאלת חינוכו של מיעוט זר במדינתו. בתוך א, וולטה; א, כרמון ודוד צורקר (עורכים), חינוך בחברה מתהווה: במערכת הישראלית. תל - אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד.

רבינוביץ, ד;אבו בקר, ח.(2002).הדור הזקוף.ירושלים:כתר.

Lafromboise, T., Havdin, L., Coleman.K.,& Gerfo,G. (1993) Psychological impact of biculturalism: Evidence and theory. Psychological Bulletin, 114 395 - 412.

Mari, S. (1978). Arab Education in Israel. New York: Syracuse University press. Chap2, PP. 28-50

Tibawi, A. (1956). Arab education in mandatory palestine . London: Luzac& Company, LTD. Chap, VII, 181-213.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 80 %

הרצאה 0 %

השתתפות 20 %

גשת עבודה 0 %

---

הגשת תרגילים 0 %  
הגשת דו"חות 0 %  
פרויקט מחקר 0 %  
בחנים 0 %  
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:  
אין